

Jubileusz 50-lecia Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej

W dniu 23 czerwca 2018 r. w Auli Głównej Politechniki Rzeszowskiej odbyły się uroczystości jubileuszu 50-lecia Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza. W uroczystości uczestniczyło blisko 500 osób: pracownicy czynni zawodowo i emerytowani, absolwenci, studenci, władze województwa, sejmiku i miasta Rzeszów, naukowcy z zaprzyjaźnionych uczelni wyższych i instytutów naukowo-badawczych, członkowie Rady Gospodarczej Wydziału Chemicznego, przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego (dyrektorzy szkół objętych patronatem Wydziału Chemicznego, przedstawiciele firm wspierających i współpracujących z Wydziałem i patroni medialni). Jubileusz uświetniły swoją obecnością Władze Uczelni, przedstawiciele władz województwa podkarpackiego – Wojewody, Marszałka, Sejmiku i Władz Miasta Rzeszowa.

Uroczystość otworzył i powitał zebranych gości Pan prof. dr hab. inż. Grzegorz Budzik, prorektor Politechniki ds. nauki. Złożył On Pani prof. dr hab. inż. Dorocie Antos, dziekan Wydziału Chemicznego, i pracownikom Wydziału gratulacje z okazji Jubileuszu. Pani prof. D. Antos przywitała wszystkich gości obecnych na uroczystości, wymieniła też prestiżowe nagrody, jakie ostatnio uzyskali młodzi pracownicy Wydziału, którzy stanowią jego przyszłość. Pamięć wybitnych naukowców Wydziału, którzy już zmarli uczczono minutą ciszy.

Wydział Chemiczny Politechniki Rzeszowskiej powstał 50 lat temu w ramach wówczas istniejącej w Rzeszowie Wyższej Szkoły Inżynierskiej. Kadre dydaktyczną Wydziału stanowi dziś 10 profesorów tytularnych, 15 doktorów habilitowanych, 31 adiunktów, 4 starszych wykładowców i 15 asystentów (łącznie 110 pracowników). Na Wydziale studiuje 712 studentów i 25 doktorantów. Wydział kształci studentów na kierunkach: technologia chemiczna, biotechnologia oraz inżynieria chemiczna i procesowa. W ramach kierunków prowadzone są różne specjalności (technologia produktów leczniczych, analiza chemiczna w przemyśle i środowisku, technologia organiczna i tworzywa sztuczne, inżynieria produktu i procesów proekologicznych, przetwórstwo tworzyw polimerowych, biochemia stosowana, inżynieria procesowa i bioprocessowa, oczyszczanie i analiza produktów biotechnologicznych). Wydział posiada nowoczesną i unikatową aparaturę naukowo-badawczą

Fot. 1. Widok ogólny auli z gośćmi uroczystości (Foto: Redakcja)

Fot. 2. Pani prof. Dorota Antos wita gości uroczystości (Foto: Marian Misiakiewicz)

m.in. do badań spektroskopowych, chromatograficznych, analizy termicznej. Wydział ma uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk w zakresie technologii chemicznej i inżynierii chemicznej oraz stopnia doktora habilitowanego w zakresie technologii chemicznej.

Dr hab. inż. Wojciech Piątkowski przedstawił zebrany genezę powołania Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej. Bodźcem do jego powołania w Rzeszowie była budowa Centralnego Okręgu Przemysłowego w widłach Wisły i Sanu. Dla powstającego przemysłu potrzebne były kadry inżynierów.

Wicepremier Eugeniusz Kwiatkowski był inicjatorem budowy COP, a propagatorem tej idei został Melchior Wańkiewicz. W budowie przeszkodził światowy kryzys ekonomiczny. Tuż przed wojną wybudowano w ramach COP 12 zakładów przemysłowych, w tym 6 zakładów chemicznych. Tylko 2 z tych zakładów nie uruchomiło produkcji przed wojną. Kadry dla Rzeszowszczyzny kształcono na innych uczelniach kraju, ale nie wszyscy absolwenci wracali w rodzinne strony. Samodzielny budynek Wydziału Chemicznego WSI otwarto w 1972 r. Budowa ośrodka akademickiego w Rzeszowie trwała wiele lat, Politechnika Rzeszowska była pierwszą uczelnią na Podkarpaciu. Ośrodek ten wciąż się rozwija, lecz obecnie ten rozwój polega na uruchamianiu nowych kierunków studiów. Pracownicy uczelni jeżdżąc po świecie na konferencje naukowe i kongresy, rozpoczynają wystąpienia od prezentacji swojego regionu, miasta i uczelni. W historii Wydziału wymienia się nazwiska Dziekanów 50-lecia. Są to profesorowie: Włodzimierz Szlezzyngier, Zdzisław Hippe, Zbigniew Szufarski, Józef Respondek, Mieczysław Kucharski, Ireneusz Opaliński, Henryk Galina oraz prof. Dorota Antos. Wydział Chemiczny wykształcił 5268 magistrów inżynierów chemików, w tym 867 na studiach zaocznych. Studia doktoranckie Wydział prowadził przez wiele lat we współpracy z Instytutem Katalizy i Fizykochemii Powierzchni im. prof. Jerzego Habera w Krakowie. Obecnie Wydział prowadzi je samodzielnie.

Następnie zabierali głos goście. Pani Barbara Pelczar-Białek, dyrektor Departamentu Edukacji, Nauki i Sportu Urzędu

Fot. 3. Profesorowie honorowi Politechniki Rzeszowskiej, mianowani przy okazji Jubileuszu, z nimi poczet sztandarowy ze sztandarem Wydziału (Foto: Marian Misiakiewicz)

Fot. 4. Władze wydziału, Rada Wydziału i chór Politechniki Rzeszowskiej podczas otwarcia uroczystości (Foto: Marian Misiakiewicz)

Marszałkowskiego odczytała adres przekazany przez Pana Władysława Ortyła, Marszałka Województwa Podkarpackiego. Pan Jerzy Cypryś, przewodniczący Sejmiku Województwa Podkarpackiego, przekazał gratulacje pracownikom i studentom Wydziału. Pan Zbigniew Bury, dyrektor Wydziału Edukacji miasta Rzeszowa, przekazał gratulacje z okazji jubileuszu w imieniu Pana Tadeusza Ferencza, Prezydenta Miasta Rzeszowa. Pani prof. dr hab. inż. Małgorzata Witko, dyrektor Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN (doktor *honoris causa* Politechniki Rzeszowskiej) złożyła gratulacje w imieniu swojego Instytutu, który prowadzi od 17 lat. IKiFP również obchodzi 50-lecie istnienia w 2018 r.

W kolejnym punkcie programu uroczystości wręczono tytuły honorowych profesorów

Politechniki Rzeszowskiej. Otrzymali je profesorowie: Henryk Galina, Zdzisław Hippe, Stanisław Kopacz, Mieczysław Kucharski. Przewieszono sylwetki naukowe wyróżnionych profesorów. Prof. H. Galina, specjalista w zakresie technologii polimerów, opublikował 120 publikacji, uzyskał wiele patentów i napisał kilka monografii naukowych. Ma w dorobku wdrożenia przemysłowe, 8 wypromowanych doktorów i kilkudziesięciu magistrów i inżynierów. Prof. Z. Hippe pracował na Wydziale 41 lat, otrzymał 14 nagród Rektora PRz i 8 nagród Ministra Szkolnictwa Wyższego. Specjalizuje się w zastosowaniu technik informatycznych w chemii. Prof. S. Kopacz jest specjalistą w zakresie technologii nieorganicznej. Był inicjatorem powołania cyklu ogólnopolskich konferencji naukowych „Flawonoidy i ich

zastosowanie”, które organizowane są przez Wydział co 2 lata od 1996 r. do chwili obecnej. Prof. M. Kucharski jest specjalistą w zakresie chemii organicznej. Zorganizował od podstaw zespół i zaplecze badawcze, najpierw Pracowni, a później Zakładu Chemii Organicznej, którego był kierownikiem do 2002 r. Aktywnie włączył się w prace nad organizacją Wydziału Chemicznego, wykorzystując swoje wcześniejsze doświadczenia zdobyte w Politechnice Wrocławskiej. Bardzo istotnie przyczynił się do wzmocnienia kadrowego Wydziału. Wszyscy wyróżnieni Profesorowie zasłużyli się jako dziekani lub prodziekani Wydziału Chemicznego, organizatorzy nowych kierunków badawczych na Wydziale, nauczyciele akademicy, promotorzy doktoratów i prac magisterskich. Po wręczeniu dyplomów honorowego profesora i bukietów kwiatów obecni trzej profesorowie honorowi wpisali się do specjalnej książki pamiątkowej. Pan prof. Henryk Galina zabrał głos w imieniu wyróżnionych i podziękował za przyznane tytuły oraz przypomniał, że pracę na Wydziale podjął 31 lat temu jako młody doktor habilitowany.

W kolejnym punkcie programu uroczystości wręczono medal „Zasłużonym dla Politechniki Rzeszowskiej”. Medal ten otrzymał Pan Tadeusz Pietras, prezes zarządu ICN Polfa Rzeszów SA, absolwent Politechniki Rzeszowskiej. Był on inicjatorem wielu inicjatyw społecznych i sportowych w Rzeszowie, sponsorowanych przez jego Firmę, oraz bliskiej współpracy z Wydziałem Chemicznym w zakresie praktyk i staży studenckich w ICN Polfa Rzeszów.

Na zakończenie uroczystości Pani prof. D. Antos podziękowała organizatorom, patronom honorowym i medialnym, a także sponsorom. Uroczystość uświetnił występ studenckiego Zespołu Pieśni i Tańca Politechniki Rzeszowskiej „Połoniny”, który powstał w 1969 r. i jest tylko rok młodszy od Wydziału Chemicznego. W programie wystę-

Fot. 5. Wystąpienie dr hab. inż. Wojciecha Piątkowskiego, prof. PRz (Foto: Marian Misiakiewicz)

Fot. 6. Rozmowy podczas przerwy kawowej (Foto: Marian Misiakiewicz)

Fot. 8. Uroczysta kolacja w hotelu Hilton Garden Hill w Rzeszowie (Foto: Marian Misiakiewicz)

pu znalazł się folklor Polski południowej i południowo-wschodniej.

W ramach sesji popularno-naukowej Jubileuszu wygłoszono dwa wykłady. Dr hab. inż. Tomasz Ruman, prof. PRz, przedstawił obrazowanie metodą spektrometrii mas jako metodę przyszłości. Prelegent zaczął od prezentacji wynalazków przewidywanych przez autorów literatury *science fiction*. W 1945 r. Arthur Clarke przewidział komunikację satelitarną, w 1888 r. przewidziano karty kredytowe, a w 1911 r. – wideokonferencje. Przewidziano również powstanie internetu, tabletów i innych wynalazków. Spektrometria mas pozwala na analizę powierzchni, a obrazowanie spektrometrią mas podaje skład próbki w trzech wymiarach. Może to mieć wielkie znaczenie do określenia rozmiarów np. ogniska choroby nowotworowej, rozchodzenia się leku w organizmie lub w tkance. Stosuje się tu czynnik wspomagający joni-

zację, np. jony złota. W każdym punkcie próbki otrzymuje się widmo dwumiarowe, a pozostałe wymiary, czyli trzeci wymiar przestrzenny i czas dla kolejnych analizowanych warstw. Ablacja i jonizacja są etapami takiej analizy. Wiązka jonów pada ukośnie na powierzchnię próbki, wybijając jony wtórne analizowane w metodzie. Wybite jony w polu elektrycznym osiągają różną szybkość i w ten sposób są rozdzielane, a w analizatorze mierzy się ich masę. W zespole prelegenta badano tkankę nerki ludzkiej zawierającą komórki nowotworowe i tą metodą za pomocą jonów złota można było określić miejsce rozwoju nowotworu. Metodą obrazowania MS badano nawet odciski linii papilarnych i tą metodą można było nawet oznaczyć obecne na odcisku związku wybuchowe, narkotyki lub leki. W ziarnach czosnku można było zlokalizować rozkład poszczególnych związków chemicznych poprzez plasterkowanie materiału na

cienkie warstwy, określenie rozkładu w danej warstewce, a potem tworzenie obrazu 3D. Za 50 lat będą prawdopodobnie dostępne latające skanery (przewidywane w filmach *science fiction*), które podczas lotu będą promieniować na otoczenie i zbierać odpowiedzi ze skanowanego materiału.

Drugi wykład przedstawił dr hab. inż. Mariusz Oleksy, prof. PRz. Tematem wykładu były hybrydowe kompozyty polimery stosowane w technologiach szybkiego prototypowania. Taka technologia najszybciej rozwija się w technice kosmicznej i lotniczej oraz w medycynie. Pierwsza metoda druku 3D wykorzystywała do druku polimery, które nakładano warstwa na warstwę. Metoda Poly Jet druku 3D polega na nakładaniu warstw metodą ultradźwiękową. Metoda SLS nakłada warstwy za pomocą lasera (często stosowana w medycynie, np. do wytworzenia brakujących części kości). Metoda LOM polega na laminowaniu folii z PCV. Metoda FDM polega na nakładaniu warstw z miniwytłaczarki. Tą metodą można wydrukować plastikowy pistolet zdolny oddać nawet 100 strzałów. Dla Zelmeru opracowano taką metodę produkcji hybrydowych elementów sprzętu gospodarstwa domowego. Ostatnio prelegent i jego zespół zajmują się utrzymaniem tymi metodami kompozytów niepalnych i samogasnących.

W kolejnym punkcie uroczystości nastąpiły prezentacje firm sponsorujących jubileusz (sponsorów platynowych). Jako pierwszą przedstawiono firmę Splast, która zatrudnia 45 absolwentów Politechniki Rzeszowskiej, w tym kilku doktorantów. Drugim sponsorem platynowym była firma Marma, produkująca folie tworzywowe.

Na zakończenie tej części uroczystości Organizatorzy zaprosili gości na obiad. Wieczorem w hotelu Hilton Garden Inn w Rzeszowie odbyła się uroczysta kolacja i bal absolwentów Wydziału.

Dr Andrzej Jan Szykowski,
Warszawa

Fot. 7. Występ zespołu „Połoniny” (Foto: Redakcja)